

בריאות

אמבה אוכלת מוח: כל מה שצריך לדעת על הפתוגן הקטלני שהתגלה בישראל

מהי נגלריה פאולרי, כיצד היא פועלת והאם בכלל אפשר להתגונן מפניה? מדריך מקיף בעקבות מקרי ההדבקה האחרונים בצפון הארץ

התראות במייל

עידו אפרתי

25 ביולי 2024

שני מקרי הידבקות שהתרחשו בישראל בתוך פחות מחודש מעוררים דאגה וסקרנות לגבי פתוגן נדיר שעד כה כמעט ולא היה מוכר בישראל. החשש המתעורר הוא מוצדק, בהתחשב בטבעו הקטלני של הפתוגן.

האמבה "נגלריה פאולרי" (*Naegleria fowleri*), המכונה "אמבה אוכלת מוח", היא מקרה נדיר ביותר של הידבקות. היא משתייכת למשפחת אמבות הנגלריה, הכוללת יותר מ-20 מינים שונים הנפוצים במקווי מים חמים ובקרקע. עם זאת, רק "נגלריה פאולרי" מסוגלת להדביק בני אדם.

מאז גילויה לראשונה בדרום אוסטרליה בשנות ה-60 של המאה ה-20, תועדו כ-450 מקרי הדבקה בלבד. למרות זאת, שיעור התמותה מהאמבה גבוה במיוחד ועומד על למעלה מ-98%, כשרק שבעה מהנדבקים שרדו את המחלה.

בישראל לא דווחו מקרי הידבקות באמבה במשך שנים רבות עד לאחרונה. המקרה הראשון אירע באוגוסט 2022, כשגבר בן 36 מהצפון, ללא מחלות רקע, מת מהמחלה. המקרה הקטלני שני התרחש בתחילת החודש, כאשר צעיר בן 25 נדבק במהלך רחצה בפארק המים בחוף גיא בטבריה. לאחרונה, דווח על מקרה שלישי של ילד בן 10 מהצפון, הנמצא במצב קשה, מורדם ומונשם ביחידה לטיפול נמרץ בבית החולים זיו בצפת.

חדר המימון של בית החולים זיו בצפת. השבוע נודע על מקרה הידבקות נוסף, של ילד בן 10 תושב הצפון, שמצבו מוגדר קשה והוא מורדם ומונשם ביחידה לטיפול נמרץ שם צילום: David Cohen 156 / Shutterstock.com

מאז התגלתה לראשונה ידועים בכך הכל כ-450 מקרי הדבקה. אלא ששיעורי הקטלניות שלה גבוהים ביותר ועומדים על יותר מ-98%, ורק שבעה מהנדבקים באמבה שרדו

מה מנגנון הפעולה של האמבה שהופך אותה לקטלנית כל כך?

"האמבה חודרת למוח דרך האף, ועוברת דרך עצם מחוררת המיועדת למעבר עצב הריח. ברגע שהיא מגיעה למוח, היא מדביקה תא אחר תא וגורמת לזיהום חמור", מסביר פרופ' אפי בילבסקי, מנהל היחידה למחלות זיהומיות במרכז שניידר לרפואת ילדים.

הנזק המיידי למוח נובע מהפגיעה המהירה של האמבה בתאי העצב, גורמת לדלקת מוח חריפה. האמבה מתוארת בספרות המקצועית כניזונה מתאי עצב (נוירונים), מה שהעניק לה את הכינוי "אמבה אוכלת מוח". תוך כדי התרבותה, היא משפיעה במהירות על אזורים נרחבים במוח וגורמת לדלקת מוח קטלנית הנקראת "נגלריאסיס" (Naegleriasis).

מה הופך את ההידבקות בה לנדירה?

"ככל הנראה השילוב של נוכחות דלילה יחסית, גם במים עומדים ובטמפרטורה שמעודדים את נוכחותה, ביחד עם מנגנון חדירה ייחודי אל המוח, דרך האף. כדי שאדם יידבק באמבה נדרשים תנאים מסוימים מאוד, שבסופו של דבר יותירו את האמבה במקום שבו יש לה גישה אל המוח והיא יכולה לגרום נזק".

האם כל אדם שיצלול במקור מים שבו מצויה האמבה מסתכן בהדבקה?

"ברור שלא. כולנו צללנו בהרבה מקורות מים ולא נדבקנו. ההדבקה מתרחשת במקרים נדירים גם במקומות שבהם יש נוכחות של

האמבה".

"האמבה חוזרת למוח אל האף דרך עצם שיש בה חורים המיועדים למעבר של עצב הריח. כשהיא מגיעה למוח, היא פשוט מדביקה תא אחר תא וגורמת לזיהום קשה"

פרופ' אפי בילבסקי, מנהל היחידה למחלות זיהומיות במרכז שניידר
לרפואת ילדים מקבוצת "כללית"

האם קיים טיפול יעיל במי שנדבק?

"בעת זיהוי הדבקה, נהוג להתחיל טיפול בכמה תרופות אנטיביוטיות
או אנטי-פטרייטיות, שלפחות מעבדתית נראה שהן פעילות כנגד
האמבה. עם זאת, אחוזי התמותה גבוהים ביותר למרות טיפול הולם".

מה בכל זאת הציל את המעטים שכן נדבקו ושרדו?

"ככל הנראה טיפול מוקדם והרבה מאוד מזל".

נגלריה פאולרי המכונה "אמבה אוכלת מוח". אחוזי התמותה ממנה גבוהים ביותר למרות הטיפול צילום: CDC

האם רחצה בחופי הכנרת מסוכנת למתרחצים?

על פי משרד הבריאות - לא. על פי החקירה האפידמיולוגית שערך
המשרד, נמצא כי שני המקרים שחלו כתוצאה מהאמבה הנדירה
ביקרו בפארק המים בחוף גיא. מטעמי זהירות מונעת, הורה משרד
הבריאות על סגירת הפארק באופן מיידי. חשוב להדגיש כי מדובר
בפארק המים בעיר טבריה שנמצא בסמוך לחופי הכנרת ולא בחופי
הכנרת עצמם, והרחצה בכנרת נחשבת בטוחה.

מהם התסמינים שעלולים להעיד על הדבקה בקרב מי ששהה בפארק המים?

משרד הבריאות מבקש מכל מי שהיה בפארק המים וחווה אחד או
יותר מהתסמינים הבאים - חום, כאבי ראש, טשטוש ראייה או הקאות
- יפנה לבדיקה רפואית במלר"ד (חדר מיון) בבית החולים הקרוב

למקום מגוריו. זאת לאחר פנייה למוקד הטלפוני של קופת החולים על מנת לקבל הפניה.

הצג עוד

מערכת | הנהלה | מדיניות פרטיות | תנאי שימוש | צרו קשר | רכשו מינוי | ביטול מינוי דיגיטלי | שאלות ותשובות | פרסמו אצלנו

חדשות, ידיעות מהארץ והעולם - הידיעות והחדשות בעיתון הארץ. סקופים, מאמרים, פרשנויות ותחקירי עומק באתר האיכותי בישראל

© כל הזכויות שמורות להוצאת עיתון הארץ בע"מ